

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Законодавни Одбор на основу члана 130. Устава, на својој XXXI. редовној седници, од 16. децембра 1921. год. решио и да смо Ми потврдили и потврђујемо; да се Уредба о сузбијању скупоте животних намирница и несавесне спекулације од 27. јуна 1921. године измени и да гласи;

ЗАКОН

О СУЗБИЈАЊУ СКУПОТЕ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА И НЕСАВЕСНЕ СПЕКУЛАЦИЈЕ.

Члан 1.

Министар Социјалне Политике стара се да становништво Краљевине буде снабдевано животним намирницама у довољној количини и по умереним ценама.

Под животним намирницама, по овом закону, подразумевају се: храна (јело и пиће), сточна храна, одећа, обућа, огрев, осветљење, земљорадничке справе, пољопривредни алати, лекови, и други предмети преко потребе, као и материјал за израду истих.

Члан 2.

Рада постигнућа циља изложенога у претходном члану Министар Социјалне Политике служиће се, по потреби, овим мерама:

1. Потпомагаће одржавање досадашњих и отварање нових продавница потрошачних и земљорадничких задруга и самоуправних тела, а по потреби успостављаће и државне продавнице.

У каскним крајевима Министарство за Социјалну Политику дужно је одржавати сталне продавнице за најпушчије предмете исхране, ради помагања становништва у случају неурожних година.

3. Посредовање код надажних Министара око остваривања промета животних намирница, како у погледу превоза, тако и у погледу наплате разних дажбина.

3. Спречавање загомилавања намирница по магацинима (слагалиштима, складиштима), као и све друге поступке, који би имали за циљ подизање цена животних намирницама.

Члан 3.

Потрошачке и земљорадничке задруге и самоуправне апровизиције, по тачци 1. претходног члана, добијаће помоћ у бескаматном кредиту у границама буџетске могућности.

Члан 4.

У колико би добијале од Државе намирнице и кредит за набавку оних ради искрале становништва, потрошачке и земљорадничке задруге дужне су из добивених кредита, као и из добивених количина намирница, подједнако снабдевати како своје чланове тако и остало становништво дотичног места.

Члан 5.

Основа се нарочито „Фонд за исхрану сиротиње“ у који се уноси новчана казна и зовац од продате конфисковане робе, по кривицама из овога закона.

Министарство за Социјалну Политику издаваће, у границама буџетске могућности, помоћ „Фонду за исхрану сиротиње“.

Члан 6.

Сваки ко продаје животне намирнице у дућану (радњу), на пазару (тргу, пијаци), или на другом коме месту, мора сумарно или појединачно означити цене поједини предмета тако, да их сваки може јасно видети.

Од ове се обавезе изузимају само произвођачи сељаци, који су своје производе донели на пијаци ради продаје.

Ко не означи цену животним намирницама или веће да их истакне на видно место, казниће се затвором до 3. месеца и новчаном казном до 10.000 динара.

Члан 7.

Сваки продавац дужан је излагати продају све животне намирнице набављене у циљу продаје.

Забрањено је нагомилавање намирница, предвиђених у члану 1. у сврху да се роба узме из промета и тиме повиси њена цена.

Ко се огрешни о одредбе овога члана казниће се затвором до 6. месеца и новчаном казном до 50.000 динара.

Члан 8.

За све врсте намирница, избројаних у члану 1. овог закона, забрањено је продавањим трговити поштеном ценом што је она која обезбеђује обилу и дозвољену трговачку чисту добит, која ни у којем случају не може бити већа од 25%.

Исто тако забрањено је изналажање да траже претерану цену из резулте прегрешности свога паката. У овоме случају сматра се да је претерана цена она, која је већа од претходне зараде додацима занемарљиво с обзиром на скупоћу у износу у коме ради и на стварно изјасно тржишно његово стање.

Ко се огрешни о ове одредбе казниће се затвором до 3. месеца и новчаном казном до 10.000 динара.

Обавља се са казници и свај ко донесе мери и смањје оброне (порције) животних намирница при продаји.

Под одредбом става првог овог члана не потпадају земљорадници, који донесе своје производе на пијаци.

Члан 9.

Забрањено је вишеструко препродавање и квалитета спекулација којом се иде са поскупљивањем цена животних намирницама и нарочито договарање између продуцента или посредника да би се цена роби повисла. Забрањено је такође куповице намирнице на трговима (пијацама), и сајмовима (вапарима), ради продаје на истом месту и за време трајања истог вапарног дана.

Велико-продавци и продавци на ситно у циљу снабдевања ових последњих, закључиваће међу собом продаје, односно куповине после времена, одређеног за продају на ситно на дотичном месту.

Ко почини прекршај те одредбе казниће се затвором до 6 месеца и новчаном казном до 50.000 динара.

Члан 10.

Ко повреди дужност диферовања животних намирница, која се оснива на уговору склопљеном с једном државном или самоуправном установом или као комисионар или поткомисионар или као службеник при извршењу добавног посла намерно доседе, опасност или омете извршењу диферације, казниће се затвором до 6 месеци и новчаном казном до 100.000 динара.

Члан 11.

1. Ко некога одвраћа да на пијаци не доведе животне намирнице у намери да на пијаци не буде или да буде мало робе.

2. Ко од онога, који носи животне намирнице на пијаци, још на путу до пијаци, те намирнице купи, у намери да их на пијаци не буде, или да их буде мало па да их сам може продавати по скупу цену, казниће се затвором до 1 месец и новчаном казном до 5.000 динара.

Члан 12.

1. Ко намирнице учини неупотребљивим или их уништи, у намери да смањи њихову количину или да ограничи њихову продају; и

2. Ко у намери да себи осигура чабавку највишег намирница, или да у будуће себи осигура превезено пред другим купцима (капарисање) понуди цену која је већа од тржне (пијачне) цене, тако да се то мишљењу ванштацима сматра као таква намера, казниће се затвором до 1 месец и новчаном казном до 5.000 динара.

Члан 13.

Ко учини у поврату једно од дела споменутих у члановима 7, 8 и 9. овога закона, казниће се, у износу која је предвиђена за дотично дело, вапраном даљег рада привремено или за увек.

Члан 14.

У случајевима из чланова 7, 8 и 9. поред новчаног затвором и новчане казне, осуђеном ће се одузети и сва поштења робе, која је била предметом кривичног дела, у корист „Фонда за исхрану сиротиње“.

Члан 15.

Власник предузећа јачи са казном на себе буду осуђени заступник или који заступник предузећа не престоје прописане овим законом одговорно са одговором. Под власничким предузећем подразумевају се и друштва и јурисличка лица.

Члан 16.

Како затвором по овом закону одређено, по могуће замењивати новцем а казницама само у случају неупотребности, казниће се затвором, размијајући се од 50 динара до један дан затвора.

Али ово претварање повчане казне у казну зазора не може прекорачити три месеца.

Члан 17.

Пријављивање и претходно извиђање кривича по овом закону вршиће, према постојећим прописима у појединим крајевима наше Државе, полицијске власти.

Расправљање и пресуђивање о кривичама учињеним по овом закону вршиће у крајевима Србије и Црне Горе један судија, кога за то одреди председник Првостепеног Суда, а у осталим крајевима Котарски Суд.

Члан 18.

Противу пресуда интересована имају право жалбе надлежном Првостепеном односно Окружном Суду (Судбеном Столу) према постојећим прописима.

Члан 19.

Извршна решења се објављују преко званичних новина о третиру осуђенога.

Члан 20.

Кажњивост преступа по овом закону застарела за годину дана од дана преступа, ако не буде новедена истрага.

Члан 21.

У свима предметима, по којима се води поступак по „Уредби о сузбијању скупоће животних намирница и несавесне спекулације“ од 27. јуна 1921. године имају се од дана, кад овај закон добије обавезну законску силу наставити према прописима овога закона.

Извршне пресуде, које нису извршене, имају се поново разматрати и пресудити пред надлежним Првостепеним Судом у смислу одредаба овога закона (чл. 18.)

Члан 22.

Овлашћује се Министар Социјалне Политике да промени Правилник за извршења овог закона.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу од дана када га Краљ потпише, а обавезну законску силу добија после 15 дана од дана објаве у „Службеним Новинама.“

Од тога дана престаје важити „Уредба о сузбијању скупоће животних намирница и несавесне спекулације“ од 27. јуна 1921. год. и сви остали закони и законски прописи који су у противности са овим законом.

Препоручујемо Нашем Министру Социјалне Политике да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о његовом извршењу старају; властима, пак, заповедамо да по њему и ступају, а свима и свакоме да му се покорavaju.

30. децембра 1921. год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар
Социјалне Политике
Д-р Жерјав, с. р.